

A2624
Dirha 2. 39/12.
skt.
F I Z Y K A

DLA SZKÓŁ WYDZIAŁOWYCH

C Z Ę Ś Ć I.

npa
NA KLASĘ II. i III.

Jan Bystrojski

**Cena z Xiążką osobną Figur do obudwu Części
Złotych 4.**

W W A R S Z A W I E.

---

w Drukarni XX. Piłarów

1 8 2 0.

3673. i. 2. 18133.

5128. Q
N° 8208.

w Warszawie dnia 19
Grudnia Roku 1820.

KOMMISSYA RZĄDOWA
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.

Dzieło pod tytułem: *Fizyka dla Szkół Wydziałowych Część Pierwsza na Klasę II. i III.*,
ułożone przez X. Jana Bystrzyckiego Rektora
Woiewódzkiej Szkoły Warszawskiej XX. Pii-
rów i w Warszawie r. b. wydane, jako Elemen-
tarne zatwierdza i do używania w Klassach wła-
ściwych przeznacza.

Minister Prezydujący

STANISŁAW POTOCKI.

Głuszyński

Sekr: Jen.

M. w. 147

147

BG 03 147-147

W S T Ę P.

Rzeczy które widzimy, których się dotykamy, to jest które za pomocą zmysłów naszych poznajemy, nazywają się ciałami.

Jesteśmy ciągle i zawsze otoczeni różnemi ciałami: iedne z nich istotnie służą do zachowania życia naszego, drugie do naszey wygody, inne czynią życie przyjemniejszym, są wreszcie takie które w pewnym względzie nam szkodzą.

Znaiomość zatem ciał jest koniecznie potrzebna, nietylko dla tego abyśmy z iednych użytkowali a drugich się strzegli, ale też abyśmy się przekonali że między wszystkiemi ciałami i nami samemi nieprzerwany związek zachodzi.

Poznajemy naprzód ciała uważając szczególnie ich powierzchowność, i podług dostrzeżonych różnic co do powierzchownego ich ułożenia, rozdzielamy je na klasy, rodzaje, gatunki, stąd poszła umiętność nazwana *Historją Naturalną* rozłożona na trzy wielkie Działy opisujące zwierzęta, rośliny i rzeczy kopalne, a stąd powstały iednéżyż umiętności trzy gałęzie to jest: *Zoologia, Botanika, i Mineralogia*.

Drugi sposób poznawania ciał jest, gdy, mniéy zważając na powierzchowne ich ułożenie, zastanawiamy się bardziéy nad ich własnościami iakie w całkowitym swoim składzie okazują, i iak za pomocą tychże własności iedne ciała mogą

sprawić zmianę w drugich, czyli iedne na drugie działaią: roztrzásamy wypadki z tych działai pochodzące czyli skutki, dochodzimy przyczyn tych skutków; taka umiejętność zowie się Fizyka.

Poznaiemy nakoniec ciała, gdy roztrzásamy skutki pochodzące z wewnętrznego i wzajemnego działania na siebie ich pierwotnych cząstek z których są złożone: znaiomość takowych skutków składa oddzielną umiejętność nazwaną Chimią.

Uczenie się Fizyki rozliczne nam pożytki przynosi: kształci nasz rozum nakłaniając go do uwagi i roztrzásania porządku i nieprzerwanego związku, który się w rzeczach zmysłowych okazuje: daie nam prawdziwe poznanie przyczyn wielu skutków: a wykładając sposób działania iednych ciał na drugie, kładzie tamę zabobonom, które tyle złego były i są ieszcze przyczyną: prowadzi nas do poznania wielkości Twórcy Naywyższego i nasze ku Niemu zaufanie umacnia: uczy, iak z mnóstwa rzeczy, które nas otaczaią, możemy korzystać z iednych, a drugich szkodliwego wpływu unikać: winniśmy téy umiejętności wiele pożytecznych wynalazków: nakoniec sprawuje nam Fizyka miłą i przyjemną zabawę.
